

छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी संख्या

यस गाउँपालिकामा मुख्यगरी आवास प्रयोजनका लागि तयार गरिएको घरहरूमा खरले छाएको घरको संख्या तुलनात्मक रूपमा बढि देखिन्छ । यसका साथै गाउँपालिका अर्न्तगतका विभिन्न वडाहरूमा आवासका लागि टिनको छानाको प्रयोग गर्ने घरधुरीहरू पछिल्लो समयमा बढ्दै गएको पाईन्छ । अन्य घरहरू परम्परामा आधारित काठ, ढुङ्गा, माटोको छाना भएको तथा सामान्य मात्रामा आर.सि.सि.ढलान भएको पाइएका छन्जसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख छ ।

तालिका ३१: छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी विवरण

वडा न.	घरधुरी	घरको छानाको र संख्या							उल्लेख नभएका	साविक गा.वि.स.हरू
		खरले छाएको	जस्ता पाताले	टायल तथा ढुंगाले	आर.सि.सि	काठले छाएको	माटोले छाएको	अन्य		
१ र २	९५४	७५७	१२५	३२	११	२	२०	०	७	हरिहरपुर
३ र ४	१००५	९४८	९	३४	८	२	०	०	४	तरंगा
५ र ८	१६४०	११०२	४५१	५२	१६	१०	४	२	३	कुनाथरी
६ र ७	८६०	७२०	१०६	११	४	६	४	१	८	पोखरीकांडा
९ र १०	९८९	७३३	१७८	१०	३	१	५३	०	११	लेखगाउँ
जम्मा	५४४८	४२६०	८६९	१३९	४२	२१	८१		३३	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

स्वामित्वका आधारमा घरधुरी संख्या

यस गाउँपालिकाका घरहरूलाई घरको स्वामित्वको आधारमा वर्गिकरण गर्दा जम्मा ५३३३ (९७%) घरपरिवारले आफ्नै घरमा बसोबास गरेको, ७५ घरपरिवार भाडामा, ३ घरपरिवार संस्थागत घरमा बसेको पाइयो । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३२: घरको स्वामित्वको विवरण

वडाहरू	जम्मा	घरको स्वामित्व				उल्लेख नभएको
		आफ्नै घर	भाडाको घर	संस्थागत	अन्य	
१ र २	९५४	९२२	१९	१	१०	२
३ र ४	१,००५	९९६	४	०	५	१
५ र ८	१,६४०	१,५८९	३९	२	१०	०
६ र ७	८६०	८५०	२	०	८	०
९ र १०	९८९	९७६	११	०	२	०
जम्मा	५,४४८	५,३३३	७५	३	३५	३

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी संख्या

नेपाल आफैमा जलस्रोतले एक धनि देश हो तर जनसंख्याको तीव्र वृद्धि र भौगोलिक असमानता र विकटताका कारण नेपालमा कैयन नेपाली नागरिकहरूले स्वच्छ खानेपानी पिउन बाट बञ्चित भइरहेका छन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूको विश्लेषण गर्दा धारा वा पाइपबाट खानेपानीको प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या २१८६ रहेको पाइएको छ । साथै यस गाउँपालिकामा खोला, मुलधारा, नदी बाट पनि खानेपानीको प्रयोग गर्ने हरूको संख्या ७६८ रहेको छ । साथै ईनार जरूवा र कुवाको पानी प्रयोग गर्ने घरहरूको संख्या १२७ रहेको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका३३: खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी विवरण

वडा नं	गाउँको नाम	जम्मा घर धुरी	खानेपानीको मुख्य स्रोत							
			धारा/पाइप	ट्युबवेल/हातेपम्प	ढाकिएको इनार/कुवा	खुला इनार/कुवा	लिफ्ट,पोखरी	मुलधारा	अन्य	अनुत्तरीत
१, २	हरिहरपुर	९५४	२१९	०	३३	१३४	२४२	३२१	०	५
३, ४	तरंगा	१००५	१६१	६६	५७	२७९	१५२	२८८	०	२
५, ८	कुनाथरी	१६४०	१०३६	०	२३	१२८	३८०	७२	०	१
६, ७	पोखरीकाँडा	८६०	४३५	०	४	८७	३०५	२२	०	७
६, ७	लेखगाउँ	९८९	३३५	१	१०	११६	४५२	६५	०	१०
	जम्मा	५,४४८	२,१८६	६७	१२७	७४४		७६८	०	२५

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

इन्धनको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

यस बराहताल गाउँपालिकाको इन्धनको मुख्य स्रोत भनेकै काठ दाउरा रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल ५४४८ घर मध्य ५३८३ (करिव ९९ प्रतिशत) घरले दाउरालाई प्रमुख श्रोतका रूपमा लिएको तथा नगन्य मात्रामा अन्य श्रोतहरू प्रयोग गर्ने गरेको पाइयो । यस सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका३४: इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरधुरी विवरण :

वडा नं	गाउँको नाम	जम्मा घरधुरी	खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनहरू							
			काठ/दाउरा	मट्टितेल	एल.पी. ग्यास	गुईठा/गोहरा	गोबर ग्यास	बिजुली	अन्य	अनुत्तरीत
१ र २	हरिहरपुर	९५४	९४४	०	०	१	३	०	०	६
३ र ४	तरंगा	१००५	९९८	०	०	३	०	१	१	२
५ र ८	कुनाथरी	१६४०	१६३२	०	३	२	२	०	०	१
६ र ७	पोखरीकाँडा	८६०	८५१	२	०	०	०	०	०	७
९ र १०	लेखगाउँ	९८९	९५८	०	२	९	१०	०	०	१०
	जम्मा	५,४४८	५,३८३	२	५	१५	१५	१	१	२६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

हाम्रो देश जलश्रोतको धनी देश भएता पनि यहाँका मानिसहरूले पर्याप्त मात्रामा विजुलीको प्रयोग गर्न पाइरहेका छैनन् । प्रत्येक दिन चर्को लोडसेडिङ को मार खेपिरहनु परेको छ । पर्याप्त लगानीको अभाव र दिगो तथा योजनावद्ध विकासको अभावका कारण विजुली को उत्पादन हुन सकिरहेको छैन । कैयन ग्रामीण बस्ती सदिऔँ देखि अन्धकार मा बस्नु परिरहेको छ । जल विद्युतको अथाह सम्भावना र स्रोत खेर गइरहँदा पनि लगानीको अभावका कारण हाल सम्म पनि यस बराहताल गाउँपालिकाका अधिकांश बस्तीहरूमा विद्युतको पहुँच पुग्न सकेको छैन ।

यस गाउँपालिकाको बत्तीको स्रोतको आधारमा घर परिवारलाई विश्लेषण गर्ने हो भने धेरै वडामा विद्युत सेवा उपलब्ध हुन सकेको छैन । यद्यपि सौर्य उर्जा,मट्टितेल तथा लाल्टिन जस्ता उर्जाको उपयोग भने समुदायले बैकल्पिकस्रोतका रूपमा प्रयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका३५: बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण

वडा न.	घरधुरी	बत्तीको प्रयोग अनुसार घरधुरी संख्या					उल्लेख नभएका	साविक गा.वि.स.हरू
		विजुली	मट्टितेल	बायोग्यास	सोलार	अन्य		
१ र २	९५४	७	९९	३	१९४	६४५	६	हरिहरपुर
३ र ४	१००५	१	१३	०	१७६	८१३	२	तरंगा
५ र ८	१६४०	४	३	५	७६२	८६५	१	कुनाथरी
६ र ७	८६०	०	९८	०	२४४	५११	७	पोखरीकांडा
९ र १०	९८९	५१	२७	१०	३०६	५८५	१०	लेखगाउँ
जम्मा	५४४८	६३	२४०	१८	१६८२		२६	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

उपलब्ध सेवा सुविधाहरूको आधारमा घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घर परिवारलाई विश्लेषण गर्ने हो भने कुनै पनि सुविधा नभएका घर परिवार २५ प्रतिशत,कम्तिमा एउटा सुविधा भएका परिवार ७३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका३६: उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घर परिवारको विवरण :

बराहताल गाउँपालिकामा उपलब्ध सुविधाका आधारमा घरपरिवार संख्या			
क्र.स.	सेवाको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	कुनैपनि सेवा सुविधा नभएका	१३५९	२४.९४
२	कम्तिमा एउटा सेवा सुविधा भएका	३९९६	७३.३४
३	रडियो भएका	३३०५	६०.६६
४	टि.भी. सुविधा भएका	८९	१.६३
५	केवल लाईन जोडेका	७	०.१२
६	कम्प्युटर सुविधा भएका	४	०.०७
७	इन्टरनेट सुविधा भएका	१	०.०१
८	टेलिफोन भएका	४१	०.७५

९	मोबाइल भएका	२५६६	४७.०९
१०	गाडी भएका	१	०.०१
११	मोटरसाईकल भएका	१९	०.३४
१२	साईकल भएका	२२	०.४०
१३	अन्य साधन भएका	१	०.०१
१४	फिज भएका	२	०.०३
१५	उल्लेख नभएको	९३	१.७०
जम्मा घर परिवार		५४४८	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

शौचालयको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

सरसफाईलाई स्वस्थ जीवनको आधारभूत अंगको रूपमा लिइएको छ । वातावरण प्रदूषणको मुख्य कारक तत्व नै जथाभावि दिशा पिसाब र फोहोरमैला गर्नु नै हो । खुला रूपमा दिसा पिसाब गर्नाले विभिन्न किसिमका महामारी रोगहरू फैलिने गरेको इतिहास हामी सामु रहेको छ । यसका लागि शौचालयको प्रयोग गर्नु अनिवार्य रहेको छ । नेपालको ग्रामीण भेगमा शौचालयको प्रयोगमा समुदायलाई बानि बसाल्नका लागि प्रारम्भिक समयमा कठिन भएता पनि पछिल्लो समयमा यसमा परिवर्तन आएको छ । सहशाब्दी विकास लक्ष्यको आधार तथा दिगो विकास लक्ष्यको परिकल्पना अनुरूप सन् २०१७ सम्म नेपाललाई खुला दिसामुक्त घोषणा गरि सक्नु पर्ने प्रावधान अनुसार सुर्खेत जिल्लालाई पनि खुला दिसामुक्त जिल्ला घोषणा गरि सकेको छ । साथै यस बराहताल गाउँपालिकालाई पनि खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा गरि सकिएको छ । यस बराहताल गाउँपालिकामा जम्मा ५४४८ घरधुरी मध्य अधिकांश घरहरूले शौचालय निर्माण गरि प्रयोग गरिरहेका पाइएका छन् । नेपालको जनगणना २०६८ को तथ्यांकमा शौचालय नभएको परिवार संख्या जम्मा २३६८ देखिएतापनि त्यसपछि सरसफाई अभियान संचालन गरि शौचालय अनिवार्य गरिएकाले लगभग सबै घरधुरीहरूमा शौचालय रहेको छ । शौचालयको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३७: शौचालय प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण

वडाहरू	गाउँको नाम	कुल परिवार	शौचालय प्रयोग नगर्ने घर	शौचालय भएका घरधुरी		उल्लेख नभएका
				फ्लस सहितको	फ्लस नभएको	
१ र २	हरीहरपुर	९५४	३६७	३२०	२६३	४
३ र ४	तरंगा	१००५	५५९	१९०	२५४	२
५ र ८	कुनाथरी	१६४०	६८९	५२१	४३०	०
६ र ७	पोखरीकाढा	८६०	३३८	३४१	१७४	७
९ र १०	लेखगाँउ	९८९	४१५	४०२	१६२	१०
जम्मा		५४४८	२३६८	१७७४	१२८३	२३

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाइसराइको अवस्था

यस बराहताल गाउँपालिकामा विवाह दर्ता र सम्बन्ध विच्छेदको दर्ता पनि विरलै हुने गरेको तथ्यांक पाइएको छ । विवाह दर्ता सम्बन्धी विभिन्न खाले चेतनामूलक अभियान र प्रचारहरू गरिएता पनि यसको प्रभाव जनमानसमा पर्न सकेको देखिदैन । तरपनि हाल जिल्ला समन्वय समितिको पन्जकरण फाँटबाट प्राप्त तथ्यांलाई विश्लेषण गर्दा विवाहदर्ताको संख्यामा केही प्रगति भएको देखिन्छ । साथै यस गाउँपालिकाबाट बाहिर बसाइ सरी जाने र बाहिरबाट यस गाउँपालिकामा आउने मानिसहरूले साविकका गा.वि.स.हरूबाट दर्ता गर्ने गरेको पाइएको छ । सम्बन्ध विच्छेदका घटनाहरू यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कुनैपनिगा.वि.स.हरूमा उल्लेख नभएको देखिन आएको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका३८: विवाह दर्ता, सम्बन्ध विच्छेद तथा बसाइसराइ दर्ता सम्बन्धी विस्तृत विवरण

क्र.सं.	वडाहरू	साविकका गा.वि.स.	बसाई सराई			विवाह	सम्बन्ध विच्छेद	कुलजम्मा
			आएको	गएको	जम्मा			
१	१ र २	हरिहरपुर	४५	२८	७३	६५	०	१३८
२	३ र ४	तरंगा	३६	४२	७८	४०	०	११८
३	५ र ८	कुनाथरी	११२	११९	२३१	७५	०	३०६
४	६ र ७	पोखरीकांडा	१०	१५	२५	४४	०	६९
५	९ र १०	लेखगाउँ	५१	६१	११२	४६	०	१५८
		जम्मा :	२५४	२६५	५१९	२७०	०	७८९

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती सुर्खेत २०७३

खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था

यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने जम्मा घरधुरी परिवार मध्येआफ्नै उत्पादन बाट ३ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने घरपरिवार संख्या ९३९ रहेको छ भने आफ्नो उत्पादनले बाह्रै महिना खान पुग्ने र बचत गर्ने परिवारको संख्या २६८ रहेको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ

तालिका३९: खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	आफ्नो उत्पादनबाट खान पुग्ने महिना अनुसार घरधुरी				
	३ महिना भन्दा कम	३-६ महिना	६-९ महिना	९-१२ महिना	१२ महिना पुग्ने र बचत हुने
१	४७	९३	१३७	१६६	३७
२	८५	१६२	२४८	१७८	४६
३	८४	१४७	५१	५९	१०
४	१४६	२४९	७९	७८	८३
५	१३४	२६०	२६३	१९९	१२
६	२७	५१	१४०	१६०	४६
७	१००	१६७	१२३	९९	७
८	११५	२२३	२०१	८२	२४

८२	९५	१७७	४	१६	२०	४५	२८	६५	०	३३५
१३९	१९३	३३२	११	१८	२९	३६	४२	४०	०	४७९
११२	११९	२३१	११	१८	२९	११२	११९	७५	०	५६६
१०९	१०५	२१४	९	९	१८	१०	१५	४४	०	३०१
८०	९१	१७१	१४	१३	२७	५१	६१	४६	०	३५६
५२२	६०३	११२५	४९	७४	१२३	२५४	२६५	२७०	०	२०३७

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

१आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाका साविकका गा.वि.स.कार्यालयबाट विभिन्न सिफारिसहरूका लागि सम्पर्क राख्ने प्रचलनको शुरूवात भएको छ । यस गाउँपालिकामा विगत १ वर्षमा अर्थात् वैशाख २०७३ देखि चैत्र २०७३ सम्ममा जम्मा ९८५ सिफारिसहरू यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कार्यालयहरूले गरेको तथ्याङ्क प्राप्त भएको छ । माथि उल्लेख गरिए अनुसार विविध शीर्षकहरूमा गरिएको सिफारिसहरूलाई निम्नानुसारले उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४१: नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस संख्या
१.	नागरिकता सिफारिस	५२५
२.	नाता प्रमाणित	२१०
३.	अन्य सिफारिस	२५०
४.	नक्सापास संख्या	०

स्रोत : साविकका गा.वि.स. विवरण २०७४

जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.हरूबाट जिल्ला समन्वय समितिमा प्राप्त विवरण अनुसार विभिन्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिन आउनेहरूको विवरण अनुसार रहेको छ । यस गाउँपालिकामा कुल १८३० रहेकोमा जेष्ठ नागरिक अन्य ४३६ जना, जेष्ठ नागरिक दलित ३७० जना, लोपउन्मुख २११ जना विधवा ३५५ जना र एकल महिला २५९ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकामा लोपउन्मुख जातिहरूमा विशेषगरि राजी जातिहरूको बसोबास रहेको पाइएको छ जसको विवरणलाई निम्नानुसारले उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४२: गाउँपालिकाको जेष्ठनागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण :

वडाहरू	साविकका गा.वि.स.	जेष्ठ नागरिक (अन्य)			जेष्ठ नागरिक (दलित)			विधवा संख्या	एकल महिला संख्या	लोपउन्मुख			कुल जम्मा
		म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा			म	पु	जम्मा	
१ , २	हरिहरपुर	२७	५६	८३	१२	२३	३५	५६	५३	२५	३०	५५	२८२
३ , ४	तरंगा	४८	६१	१०९	५६	४०	९६	६९	८३	३१	२३	५४	४११
५ , ८	कूनाथरी	४८	५४	१०२	३९	३९	७८	११७	२२	०	०	०	३१९

६, ७	पोखरीकांडा	२२	४०	६२	४५	४५	९०	६८	४२	३१	३४	६५	३२७
९, १०	लेखगाउँ	४०	४०	८०	४२	२९	७१	४५	५९	१२४	११२	२३६	४९१
	जम्मा	१८५	२५१	४३६	१९४	१७६	३७०	३५५	२५९	२११	१९९	४१०	१८३०

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सबै वडाहरूबाट वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढि वडा नं. ९ र १० तथा वडा नं. ३ र ४ मा क्रमश ३९३ र २७० रहेको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. १ र २ मा १७६ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वडा अनुसारको विवरणलाई तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ४३: वडाअनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरू

भत्ताको स्वरूप	लिङ्ग	वडा विवरण				
		१ र २	३ र ४	५ र ८	६ र ७	९ र १०
		हरिहरपुर	तरंगा	कुनाथरी	पोखरीकांडा	पाम्का
जेष्ठ नागरिक (अन्य)	महिला	२७	४८	४८	२२	४०
	पुरुष	५६	६९	५४	४०	४०
	जम्मा	८३	१०९	१०२	६२	८०
जेष्ठ नागरिक (दलित)	महिला	१२	५६	३९	४५	४२
	पुरुष	२३	४०	३९	४५	२९
	जम्मा	३५	९६	७८	९०	७१
विधवा भत्ता	महिला	५६	६९	६८	६८	४५
एकल महिला भत्ता	महिला	५३	८३	२२	४२	४९
लोप उन्मुख आदिवासी र जनजाती	महिला	२५	३९	०	३९	१२४
	पुरुष	३०	२३	०	३४	११२
	जम्मा	५५	६२	०	७३	२३६
पूर्ण अपांगता भत्ता	महिला	१	१	४	१	२
	पुरुष	१	०	७	०	३
	जम्मा	२	१	११	१	५
आंशिक अपांगता भत्ता	महिला	१	१	१	१	०
	पुरुष	०	१	१	१	१
	जम्मा	१	२	२	२	१
जम्मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्नेहरू	महिला	१७५	२९७	१८२	२१८	३०२
	पुरुष	११०	१२५	१०१	१२०	१८५
	जम्मा	१७६	२७०	१९३	२२८	३९३

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका सबै वडाहरूमा नेपाल सरकारको नियम अनुसारका लक्षित समुदायका लागि विशेष

बजेटका व्यवस्था गरे अनुरूप यस गाउँपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.हरूले नेपाल सरकारको विद्यमान नीति र निर्देशिका अनुसार वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गक लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरि खर्च गर्ने गरेको लक्षित समूह छलफल र गा.वि.स.का प्रतिवेदनहरूबाट देखिन आएको छ ।

बराहताल गाउँपालिकाका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक अवस्थालाई उकास्नका लागि विभिन्न शैक्षिक सेवाहरू प्रवाह गर्नका लागि स्थापना भएका शैक्षिक संस्थाहरू कुल ६२ रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४४: शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

विवरण	सरकारी	सामुदायिक	निजि	कुल
प्रा.वि	३६		४	४०
नि.मा.वि	११		०	११
मा.वि	९		०	९
वेद विद्याश्रम	०		०	०
मदराशा	०		०	०
अन्य	प्राविधिक शिक्षालय	१		१
	तालिम केन्द्र	०		०
	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	१		१
	जम्मा	३	४	६२

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

विश्वविद्यालय तथा क्याम्पसहरू

यस गाउँपालिकाको हालको शैक्षिक अवस्थालाई उकास्नका लागि स्थानीय तहमा कलेजहरूको स्थापना नभएतापनि विभिन्न उच्च स्तरका शैक्षिक संस्थाहरूमा साविकका उच्च मा.वि हाल मा.वि.को रूपमा नै संचालन भएका छन् । यस गाउँपालिकामा क्याम्पसहरू भने छैनन् । यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूले नजिकै रहेको मध्यपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय र अन्य क्याम्पसहरूमा गई आफ्नो उच्च शिक्षा प्राप्त गर्ने गरेको देखिन्छ ।

पाँच बर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको हालको शैक्षिक अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा शैक्षिक विकास र चेतना अभिवृद्धिको कारण निरक्षर भन्दा साक्षर मानिसहरूको संख्या धेरै रहेको छ । हाल यो गाउँपालिकामा निरक्षरको संख्या करिब ६००० देखिएता पनि पछिल्लो समयमा साक्षरता अभियानले निरक्षरताको संख्यामा निकै कमि आएको छ । गाउँको कूल १५ वर्ष माथिको जनसंख्या मध्ये साक्षर जनसंख्या र निरक्षर जनसंख्यासम्बन्धी विस्तृत विवरण निम्नानुसार तालिकाहरूमा वडागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४५: पाँच बर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको विवरण :

वडा नं.	गाउँको नाम	लिङ्ग	५ वर्ष र सोभन्दा माथिको साक्षरताको अनुसारको जनसंख्या					साक्षरता दर
			५ वर्ष र सोभन्दा माथिको जनसंख्या	लेखन पढ्न सक्ने	पढ्नमात्र सक्ने	पढ्न लेख्न नसक्ने	उल्लेख नभएको	
१, २	हरिहरपुर	दुबै	३९९१	२६२३	२०६	११५९	३	६५.७२
		पुरुष	१८८८	१४१२	९६	३९७	१	७४.७९
		महिला	२१०३	१२११	११०	७६०	२	५७.५८
३, ४	तरंगा	दुबै	४५०२	२८९७	९८१	५०७	०	६४.३५
		पुरुष	२२१२	१६६०	४०	५१२	०	७५.०५
		महिला	२२९०	१२३७	५८	९९५	०	५४.०२
५, ८	कुनाथरी	दुबै	६६९०	४६४८	३९२	१६४७	३	६९.४८
		पुरुष	३१७१	२५३४	१३५	५०१	१	७९.९१
		महिला	३५१९	२११४	२५७	११४६	२	६०.०७
६, ७	पोखरीकाडा	दुबै	४१९८	२३१२	२८५	१५९६	५	५५.०७
		पुरुष	२०८०	१३२८	१२२	६२८	२	६३.८५
		महिला	२२२४	१४७२	१००	६५०	२	६६.१९
९, १०	लेखगाँउ	दुबै	४२५३	३०७६	१७४	१०००	३	७२.३३
		पुरुष	२०२९	१६०४	७४	३५०	१	७९.०५
		महिला	२२२४	१४७२	१००	६५०	२	६६.१९
जम्मा			२३६३४	१५५५६	२०३८	५९०९	१४	७४.७१

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३